

COÖPERATIEVE VEREENIGINGEN.

N°. 176.

Coöperatieve Stoomzuivelfabriek » Jelsum », te Jelsum, gemeente Leeuwarderadeel.

Heden, Zaterdag den vijftienden Augustus achttienhonderd een en negentig, zijn voor mij Pieter Schmidt Schaaff, notaris ter standplaats Stiens, provincie Friesland, verschenen de heeren: Jan Arjens Wassenaar, Gerlof Sybes I'aarda, Jan Jarigs Boersma, Harmen Sipkes Olivier, Jitse Klazes Sinnema, Linse Sierks Van der Burg, Jacob Andries Smeding en Sijtse Pieters Bosma, allen van beroep landbouwer en wonende te Jelsum, IJtsen Dirks Van der Werff, landbouwer, wonende te Cornjum Nanne Arjens Wassenaar, landbouwer, wonende onder Leeuwarden en Boijen Arjens Wassenaar, landbouwer, wonende te Sint Jacobiparochie, deze laatsten vertegenwoordigd door den heer Jan Arjens Wassenaar, bovengenoemd, krachtens onderhandsche volmacht, welke, na door den lasthebber in tegenwoordigheid van mij notaris en der getuigen voor echt te zijn erkend, en ten blijke daarvan door ons allen geteekend, aan deze akte zal worden vastgehecht.

Welke comparanten verklaarden bij deze akte op te richten eene coöperatieve vereeniging voor zuivelbereiding, en daarvoor vast te stellen de volgende statuten:

Artikel 1. De vereeniging is gevestigd te Jelsum, gemeente Leeuwarderadeel, ten behoeve van veehouders te Jelsum, Cornjum en omstreken, onder den naam van: *De Coöperatieve Stoomzuivelfabriek » Jelsum »*.

Artikel 2. Het doel der vereeniging is gemeenschappelijke zuivelbereiding, door de exploitatie eener *stoomzuivelfabriek* en den verkoop van de te verkrijgen producten.

Artikel 3. Om dit doel te bereiken, sticht de vereeniging eene *stoomzuivelfabriek* op door haar aan te koopen grond te Jelsum, en verbinden zich de leden om aan deze fabriek ter bereiding te leveren alle melk van het rundvee der boerderij, bij ieder hunner in gebruik, met uitzondering alleen van die welke zij voor eigen gebruik benodigd zijn.

Artikel 4. De vereeniging verkoopt de verkregene boter en kaas, en verdeelt de zuivere opbrengst onder de leden naar verhouding der door elk geleverde melk, berekend per liter of per kilo, zooals nader bij huishoudelijk reglement zal worden bepaald.

Artikel 5. Onder zuivere opbrengst wordt verstaan de verkoopprijs na aftrek van één cent per liter of per kilo melk, tot vorming van de kas der vereeniging, en om daaruit aflossing en rente van het stichtingskapitaal en verder alle onkosten te bestrijden.

Artikel 6. Wanneer daarvan de wenschelijkheid blijkt kan ook melk van anderen ter bereiding worden aangekocht.

Artikel 7. De vereeniging wordt, behoudens verlenging na afloop van het tijdvak, opgericht voor den tijd van twintig jaren, aanvangende met den datum van openbaarmaking der statuten in de *Staatscourant*.

Artikel 8. Het domicilie der vereeniging en van al hare leden, daaronder begrepen zij die elders wonen, is te Jelsum, ten kantore der vereeniging.

Artikel 9. Het dienstjaar vangt aan en eindigt op den twaalfden Mei, des middags twaalf uur.

Artikel 10. Het voor oprichting der vereeniging den aankoop van het terrein, de stichting der fabriek en het aanschaffen der machines, werktuigen en gereedschappen benoodigde kapitaal, zal worden geleend onder hypothecair verband van de fabrieksgebouwen met hetgeen daartoe door bestemming behoort, en solidaire borgstelling van de leden.

De leening zal in twintig jaren worden afgelost, waarvoor jaarlijks een/twintigste gedeelte uit de kas der vereeniging beschikbaar zal worden gesteld. Eveneens zal uit de kas der vereeniging jaarlijks de volle rente der leening worden afgezonderd, met dien verstande, dat de rente van het reeds afgeloste kapitaal procentsgewijze aan de leden, naar verhouding dat ieder hunner tot het afgeloste heeft bijgedragen, zal worden uitbetaald.

Artikel 11. Er wordt een reservekapitaal gevormd, waarvoor in de rekening van elk boekjaar een bedrag van minstens tweehonderd gulden als vaste post van uitgaaf zal worden aangebracht, totdat dit fonds, met inbegrip van de door belegging te verkrijgen revenuen, een bedrag van twee duizend gulden heeft bereikt. Daaruit zullen de teruggaven geschieden, bedoeld bij artikel 19, benevens de buitengewone onkosten, die onverhoopt mochten worden vereischt. Ingeval het fonds daardoor tot beneden twee duizend gulden daalt, zal onmiddellijk tot aanvulling, overeenkomstig het eerste lid van dit artikel, worden overgegaan.

Artikel 12. Op de rekening der vereeniging worden in uitgaaf gebracht: de termijnen van aflossing der aan te gane geldleening, de renten daarvan, de belooning van het dienstbaar personeel het benoodigde voor onderhoud van gebouwen, machines en gereedschappen, brandstoffen, belastingen, de onkosten der administratie, assurantie der gebouwen en roerende goederen en verdere kosten van exploitatie.

Artikel 13. De rechten der leden op de baten der vereeniging en hunne aansprakelijkheid voor hare verbintenissen en schulden, worden bepaald naar de verhouding bij artikel vier aangenomen.

Artikel 14. Leden der vereeniging zijn de oprichters en zij die later als zoodanig mochten worden aangenomen.

Artikel 15. Tot leden der vereeniging kunnen alleen worden toegelaten meerderjarige veehouders, in het volle genot der burgerlijke en burgerschapsrechten, die zich verbinden den inleg te betalen, welke naar de omstandigheden door de leden zal worden bepaald, en betreffende de borgstelling dezelfde verplichtingen op zich nemen als de andere leden.

Artikel 16. Wie als lid wenscht te worden aangenomen, richt daartoe een schriftelijk verzoek aan het bestuur.

Het bestuur brengt dit verzoek, met zijn advies, in de eerstvolgende vergadering der leden, ten einde daarover te beslissen, en in geval van toelating daarvoor de voorwaarden vast te stellen. Van het genomen besluit wordt door het bestuur den adressant kennis gegeven.

Artikel 17. Rechtverkrijgenden van een overleden lid kunnen, met goedkeuring van de leden, den overledene als zoodanig opvolgen. Zij geven, zoo mogelijk binnen drie maanden na het overlijden, hunnen wensch daartoe schriftelijk aan het bestuur te kennen.

Artikel 18. Erfgenamen van een overleden lid die het bedrijf van den overledene voortzetten, zullen verplicht zijn zich bij de vereeniging aan te sluiten, indien de medeleden dit verlangen; en de leden die bij hun leven hunne boerderij aan een ander o'erdoen, moeten zorgen dat hun opvolger in hunne plaats lid der vereeniging wordt. Wordt hieraan niet voldaan dan gaan alle aanspraken op uitkeering, restitutie en mede-eigendom voor het overledene of afgetredene lid verloren, tenzij de toelating van den in hunne plaats tredende wordt geweigerd. In dit laatste geval wordt de uitkeering geregeld naar het volgend artikel.

Artikel 19. Die om geldige redenen, ter beoordeeling der leden, genoodzaakt is uit de vereeniging te treden, ontvangt van het bedrag dat door zijne melkieverantie van de bij artikel 10 bedoelde leening is afgelost, terug: indien één jaar na de oprichting der fabriek verlopen is vijf en zeventig procent, na twee jaren vier en zeventig procent, na drie jaren drie en zeventig procent en zoo vervolgens, telken jare één procent minder.

Artikel 20. Als geldige reden voor uittreding worden, behalve het geheel opgeven van het bedrijf als veehouder, onder anderen beschouwd verandering van woonplaats en de aansluiting bij eene soortgelijke vereeniging, wier fabriek op minstens een half uur korter afstand van de woonplaats der uittredenden is gelegen.

Artikel 21. Hij die uit de vereeniging wenscht te treden, geeft daarvan minstens drie maanden vóór den afloop van het dienstjaar schriftelijk kennis aan het bestuur, met opgaaf zijner motieven.

Artikel 22. Op hen die, volgens het oordeel der leden, zonder geldige beweegredenen uit de vereeniging treden, is toepasselijk hetgeen bij artikel 18 ten aanzien van de daar bedoelde leden of hunne erfgenamen is vastgesteld. Zij blijven bovendien aansprakelijk voor de schulden en schaden gedurende hun lidmaatschap gemaakt en geleden, en zijn verplicht op de eerste aanmaning van het bestuur in de kas der vereeniging te storten één cent per liter of per kilo van het aantal liters of kilo's melk, dat zij gedurende hun lidmaatschap jaarlijks gemiddeld hebben geleverd.

Artikel 23. Elk lid kan wegens overtreding der statuten of van het huishoudelijk reglement en wegens oneerlijke handelingen, door de leden, op gemotiveerd voorstel van het bestuur, van zijn lidmaatschap vervallen worden verklaard.

Het daartoe strekkende voorstel moet op de oproepingsbriefjes vermeld zijn, en voor de aanneming worden twee-derde van de stemmen der aanwezige leden vereischt.

Op de personen in dit artikel bedoeld is van toepassing het bepaalde bij artikel 22, ten aanzien van uittredende leden zonder geldig motief.

Artikel 24. Leden die om geldige redenen vóór de aflossing der schuld uit de vereeniging tredend, behouden zoolang die schuld niet geheel is afgelost, het recht weder tot de vereeniging toe te treden, zonder verplichting tot inleg.

Artikel 25. Met goedkeuring der leden kan het lidmaatschap van een lid met al de verkregen rechten en verplichtingen, zonder betaling van contributie, worden overgedragen aan een ander, die dan geacht wordt in de plaats van zoodanig lid te zijn getreden.

Artikel 26. Leden die gedurende eenig tijdvak, om door de leden gebillijkte reden, verstoken zijn van de gelegenheid om melk te leveren, ontvangen alsdan jaarlijks, met behoud van verkregen rechten, dezelfde hoeveelheid rente als waarop zij gedurende hunne melkleverantie, volgens de laatste alinea van artikel 10, aanspraak hebben.

In geval van voortduring der vereeniging, na aflossing der meergemelde geldleening, worden hunne aandeelen in contanten uitgekeerd op de wijze als in artikel 19 vermeld staat.

Artikel 27. Een door de leden vast te stellen huishoudelijk reglement bepaalt verder de rechten en verplichtingen der leden onderling en regelt de bijzonderheden van beheer, de exploitatie der fabriek en de wijze van werken.

Artikel 28. Elk verschil over de toepassing van eenig artikel dezer statuten en van het huishoudelijk reglement, wordt beslist door het bestuur, behoudens recht van hooger beroep op de vergadering der leden, die alsdan beslist in het hoogste ressort.

Ieder lid verbindt zich zedelijk geene quaestie in dezen door den burgerlijken rechter te laten beslissen.

Artikel 29. Het bestuur der vereeniging bestaat uit drie leden. Zij worden gekozen uit en door de leden, kiezen uit hun midden een voorzitter, secretaris en penningmeester, en regelen hunne werkzaamheden bij huishoudelijk reglement. De betrekking van secretaris kan ook aan iemand buiten het bestuur worden opgedragen.

Artikel 30. Zij hebben zitting gedurende den tijd van drie jaren. De verkiezing geschiedt in de eerste algemeene vergadering van elk dienstjaar. Volgens op te maken rooster, treedt jaarlijks één hunner af. Zij zijn herkiesbaar. Wie voor eene buitengewone vacature tusschentijds wordt gekozen, treedt af op het tijdstip waarop zijn voorganger periodiek had moeten aftreden.

Artikel 31. Op gelijke wijze wordt voor elk bestuurslid een plaatsvervanger aangewezen.

Artikel 32. Het bestuur oefent toezicht uit over alles wat de exploitatie der fabriek betreft en vertegenwoordigt de vereeniging zoo in als

buiten rechten. Tot het voeren van rechtsgedingen is machtiging der leden noodig.

Artikel 33. De bestuurders genieten geen salaris, doch ontvangen restitutie van de door hen in het belang der vereeniging gedane verschotten, noodzakelijke verteringen en reiskosten.

Artikel 34. Het dagelijksch beheer wordt gevoerd door een speciaal daarvoor aan te wijzen persoon, die tevens met de boekhouding zal zijn belast en aan wien ook de betrekking van secretaris kan worden opgedragen. Hij is ondergeschikt aan het bestuur, dat zijne instructie vaststelt, en wordt door de leden, tegen een bepaald salaris, tot wederopzegging toe benoemd.

Deze betrekking kan door een der bestuursleden worden waargenomen, wanneer daarvan de wenschelijkheid blijkt.

Artikel 35. Het toezicht op de handelingen van het bestuur wordt uitgeoefend door de algemeene vergadering, die eene commissie uit haar midden daarmede kan belasten.

Artikel 36. Jaarlijks worden vier algemeene vergaderingen gehouden, in elk kwartaal een. In die vergaderingen worden de belangen der vereeniging behandeld, en liquidatie gehouden over het afgelopen kwartaal. Het bestuur belegt voorts zoo dikwijls vergadering als het in het belang der vereeniging noodig acht.

Artikel 37. Buiten de benoemingen van bestuurders, is de eerste jaarvergadering bestemd voor het doen van rekening en verantwoording door den penningmeester over het afgelopen dienstjaar.

De boekhouding geschiedt op de wijze door het bestuur te bepalen, in overeenstemming met het Wetboek van Koophandel.

Eene commissie van drie leden, door en uit de vergadering te benoemen, onderzoekt de rekening en brengt omtrent hare bevinding verslag uit. De goedkeuring der vergadering strekt voor het bestuur tot finale kwijting en décharge wegens zijn beheer.

Artikel 38. Tijd en plaats der vergaderingen worden minstens acht dagen te voren aan de leden bekend gemaakt bij biljetten, waarop de punten van behandeling zooveel mogelijk zijn vermeld.

Artikel 39. De leden stemmen hoofdelijk; over zaken mondeling, over de keus van personen bij ongeteekende briefjes.

Staken de stemmen over eenig voorstel, dan wordt het geacht te zijn verworpen. Benoeming van personen geschiedt bij volstreckte meerderheid der uitgebrachte stemmen. Is deze meerderheid bij de eerste stemming niet verkregen, dan volgt eene tweede vrije stemming. Geeft ook deze geen vereischte meerderheid, dan wordt eene herstemming gehouden tusschen het dubbeltal, dat bij de tweede vrije stemming de meeste stemmen op zich vereenigde, of voor het geval meer personen evenveel stemmen verkregen hebben, tusschen hen allen, en is bij, die dan de meeste stemmen erlangt, de benoemde. Bij staking van stemmen beslist het lot. Blanco briefjes worden niet medeggeteld.

Artikel 40. Van het verhandelde in de vergaderingen worden door den secretaris aantekeningen gehouden.

Deze worden in de eerstvolgende vergadering door hem voorgelezen en na goedkeuring door den voorzitter en hem geteekend.

Artikel 41. Tot ontbinding der vereeniging wordt alleen dan overgegaan, wanneer minstens twee-derde der leden daartoe besluit.

Artikel 42. De vereffening geschiedt volgens de wettelijke voorschriften.

Artikel 43. Dadelijk na aflossing der schuld, bij artikel 10 bedoeld, worden deze statuten herzien.

Artikel 44. Geen voorstel tot wijziging wordt in overweging genomen dan alleen wanneer dit op het convocatiebiljet voorkomt, en minstens twee derden der leden in de vergadering tegenwoordig zijn. Tot aanneming worden drie vierden der uitgebrachte stemmen vereischt. Moet wegens het onvoldoend aantal der tegenwoordige leden de beslissing worden uitgesteld, dan wordt het voorstel in de eerstvolgende vergadering behandeld, ook al zijn minder dan twee derden der leden tegenwoordig.

Artikel 45. Voor zoover daarvan bij deze statuten niet uitdrukkelijk is afgeweken, wordt deze vereeniging geregeerd door de bepalingen der wet van den zeventienden November achttienhonderd zes en zeventig (*Staatsblad* nummer 227).

Ten slotte verklaarden de comparanten Jan Arjens Wassenaar, voor zich en namens Nanne Arjens Wassenaar, benevens Jitse Klazes Sinnema, zich het recht voor te behouden om met de levering van melk aan de fabriek der vereeniging niet eerder aan te vangen dan met den twaalfden Mei achttienhonderd twee en negentig, waarin door de overige deelgenooten genoeg is genomen.

Verleden in de herberg »de Bontekoe», onder Jelsum, op den dag in het hoofd dezes gemeld, in tegenwoordigheid van Symen Symens Van der Wey, voerman, wonende te Stiens, en Bauke Wierda, notaris-klerk, wonende te Cornjum, als getuigen, welke zoowel als al de comparanten aan mij notaris bekend zijn. En is deze minute onmiddellijk na voorlezing ondertekend door al de comparanten, de getuigen en mij notaris.

(Geteekend :) J. A. Wassenaar, G. S. Baarda, J. J. Boersma, H. S. Olivier, J. K. Sinnema, L. S. v. d. Burg, J. A. Smeding, S. P. Bosma, IJ. D. v. d. Werff; S. S. v. d. Wey, B. Wierda, P. Schmidt Schaaff.

Geregistreerd te Leeuwarden, den achttienden Augustus 1800 een en negentig, deel 174, folio 146 recto, vak 4; vier bladen, geen renvooi. Ontvangen voor recht een gulden twintig cent. De ontvanger b. a., *Van Walsem*.